

Handläggare
Carin Berg
Telefon: 08-508 21 008
Kerstin Lövgren
Telefon: 08-508 21 006

Till
Älvsjö stadsdelsnämnd
2015-03-26

Tillsyn av försäljning av folköl och tobak i Älvsjö, redovisning 2014 samt tillsynsplan 2015

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner redovisning av tillsynen 2014 och tillsynsplan för 2015.

Göran Sjödin
Tf. stadsdelsdirektör

Pål Tennek
Tf. avdelningschef

Sammanfattning

Stadsdelsnämnden är ansvarig för tillsynen av folkölsförsäljning och försäljning av tobaksvaror inom sitt geografiska ansvarsområde. I detta ärende redovisas resultatet av den tillsyn som stadsdelsförvaltningen utfört under 2014 samt tillsynsplan som upprättats för 2015.

Inom stadsdelsnämndens geografiska ansvarsområde finns totalt 15 försäljningsställen, 11 av dem säljer både folköl och tobaksvaror, 4 säljer enbart tobaksvaror. Den folkölsförsäljning som sker på restauranger, som även har vin- och spriträttigheter, omfattas inte av nämndens tillsynsansvar.

Det har genomförts tillsynsbesök på samtliga försäljningsställen under 2014. Samtliga butiker uppfyller de krav som ställs för försäljning och inga anmärkningar har gjorts. Förvaltningen har dessutom gjort ett tillsynsbesök vid Stockholms oktoberfest i Stockholmsmässan. Tillsynsbesök kommer att göras hos samtliga försäljningsställen under våren 2015.

Ärendets beredning

Detta ärende har beretts inom kansli- och serviceavdelningen. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen 2015-03-19.

Bakgrund

Stadsdelsnämnden är ansvarig för tillsynen av försäljning av folköl och tobak inom sitt geografiska ansvarsområde. Socialnämnden svarar för samordning, information, utbildning för handlare, konsultativt stöd samt bransch- och myndighetssamverkan. Socialnämnden har även ansvar för att följa upp stadsdelsnämndernas tillsynsplaner och svarar för registrering av försäljningsställen samt uttag av tillsynsavgifterna.

Staden använder dataprogrammet OL2 som IT-stöd för sin registrering och tillsyn.

Försäljning folköl

Av 3 kap 8 § alkohollagen (AL) framgår att det för försäljning av folköl gäller en åldersgräns på 18 år. Alkohollagen är en social skyddslagstiftning där åldersgränssättningen utgör en av grunderna. Om försäljning sker till minderårig finns det möjlighet till straffrättsliga påföljder (olovlig dryckeshantering) i form av böter eller fängelse i högst sex månader. Enligt alkohollagen är det den som lämnar ut folkölen som ska förvissa sig om mottagarens ålder. Folköl får inte heller lämnas ut till en person som är märkbart påverkad av alkohol eller annat berusningsmedel. Enligt 8 kap 1 § AL är det kommunen och polismyndigheten som utövar tillsyn över servering av detaljhandel med folköl.

Försäljning tobak

Enligt 12 § tobakslagen (TL) gäller en åldersgräns på 18 år för att få köpa tobaksvara i Sverige. Även försäljning av tobaksvara sker under straffansvar (olovlig tobaksförsäljning). I tobakslagen finns flera regleringar kring försäljningen. På varje försäljningsställe ska det bland annat finnas en tydlig och klart synbar skylt med information om förbudet att sälja eller lämna ut sådana varor till den som inte fyllt 18 år.

För både tobaks- och folkölsförsäljning finns en skyldighet att anmäla försäljning till kommunen. Näringsidkare är även skyldiga att bedriva egenkontroll över verksamheten och för detta upprätta ett särskilt program (egentillsynsprogram).

Tillsyn

Varje näringsidkare med stadigvarande försäljning av tobak och/eller folköl ska få minst ett tillsynsbesök per år.

Försäljningsställen som ligger i närheten av skolor och där problem funnits med försäljning till minderåriga bör få fler tillsynsbesök per år. Vid ägarbyte görs förnyat besök.

Tillsynen omfattar bl.a. följande.

- Egentillsynsprogram ska finnas upprättade
- Information om gällande regler i alkohol- och tobakslagstiftning ska finnas uppsatt väl synlig för kunderna
- Vid försäljning av folköl ska utbudet av matvaror överensstämma med stadens norm för matvarusortiment
- Cigarettpaket ska ha varningsmärkning och innehållsdeklaration enligt föreskrifter från FHI (Folkhälsoinstitutet)
- Lösa cigaretter eller förpackningar med färre än 19 cigaretter får ej finnas för försäljning

Vid misstanke om att gällande bestämmelser inte följs utreds detta och i de fall överträdelse kan konstateras görs en anmälan och vid behov en polisanmälan. Kommunen har möjlighet att meddela försäljningsförbud upp till sex månader för försäljningsställen som säljer tobaksvaror.

Tillsynen dokumenteras skriftligt i en tillsynsrapport som finns tillgänglig på förvaltningskontoret.

Resultat av genomförd tillsyn 2014

Inom stadsdelsnämndens geografiska ansvarsområde finns totalt 15 försäljningsställen, 11 av dem säljer både folköl och tobaksvaror, 4 säljer enbart tobaksvaror. Den folkölsförsäljning som sker på restauranger, som även har vin- och spriträttigheter, omfattas inte av nämndens tillsynsansvar.

Tillsyn har genomförts vid samtliga försäljningsställen under 2014. Förvaltningen har dessutom gjort ett tillsynsbesök vid Stockholms oktoberfest i Stockholmsmässan.

Alla butiker uppfyller kravet på egentillsynsprogram och en tydlig information om att 18-årsgräns gäller vid försäljning av folköl finns på samtliga försäljningsställen. De butiker som säljer folköl har godkända lokaler i enlighet med livsmedelslagens bestämmelser samt ett tillräckligt matvarusortiment i enlighet med stadens norm.

Inga anmärkningar har gjorts och resultatet av tillsynen får betraktas som tillfredsställande.

Tillsynsplan 2015

Förvaltningen har upprättat en tillsynsplan för alkohol och tobak för 2015. Enligt denna kommer tillsynsbesök att göras hos samtliga försäljningsställen under våren. I anslutning till genomförda besök läggs resultatet in i dataprogrammet OL2 och butiksinnehavaren får återkoppling med en upprättad tillsynsrapport.

Under året kommer kontrollköp av alkohol och tobak att återupptas som en metod i tillsynsarbetet och ska genomföras i samtliga butiker. Kontrollköpen genomförs av ungdomar fyllda 18 år under ledning av tjänstemän från förvaltningen. Länsstyrelsen anordnar utbildningar för berörd personal med start i april.

Genomförd tillsyn av försäljningsställen redovisas till nämnden i mars 2016.

Bilaga

Lista över försäljningsställen